



24.09.2021

Pormestari

106 §**Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle uudistetun hybridistrategian toimintasuunnitelman käyttöönotosta ja riskipotentialin arviomallin soveltamisesta**

HEL 2021-010223 T 00 01 06

VN/22887/2021

Päätös

Pormestari antoi seuraavan lausunnon sosiaali- ja terveysministeriölle uudistetun hybridistrategian toimintasuunnitelman käyttöönotosta ja riskipotentialin arviomallin soveltamisesta:

Yleistä Helsingin ja pääkaupunkiseudun epidemia- ja rajoitustilanteesta

Suomen tiheimmin asuttuna alueena Helsinki ja koko pääkaupunkiseutu ovat kärsineet koronaepidemiasta eniten. Taudin ilmaantuvuus on ollut ja on edelleen suurinta ja voimakkaimmat rajoitukset ovat kohdistuneet pääkaupunkiseudun asukkaisiin ja elinkeinoelämään. Myös koululaiset ja opiskelijat ovat olleet pisimpään etäopetuksessa.

Sairaalahoito ja kuolleisuus ovat syksyn alkaessa pysytelleet alhaisina suhteellisen korkeista ilmaantuvuusluvuista huolimatta. Rokotuksia on pystytty tarjoamaan kattavasti ja rokotuksia on otettu jopa muuta maata enemmän. Helsingissä 1. rokotuksen saaneita on 84,8 %:a ja toisen 68,4 %:a yli 12-vuotiaista.

Pääkaupunkiseudun kunnissa 80 %:n rokotuskattavuus kahdella annoksella 12 vuotta täyttäneistä tultaneen saavuttamaan lokakuun aikana. Pääkaupunkiseudun kaupungeilla on myös valmius aloittaa nopeasti mahdollisten kolmansien rokoteannosten antaminen sekä tarvittaessa myös alle 12-vuotiaiden rokottaminen. Kun otetaan huomioon kuuden viikon minimiväli tehosteannokselle, on pääkaupunkiseudun kunnissa ollut mahdollisuus saada halutessaan täysi rokotesuoja viimeistään lokakuun alussa.

Rajoitusten purkaminen pääkaupunkiseudulla on hybridistrategian mukaisesti aloitettu asteittain ja hallitusti keventämällä yleisötilaisuusrajoituksia ja purkamalla velvollisuus noudattaa kahden metrin turvaväliä asiakastiloissa.

Valtakunnallisten suositusten ja yleisötilaisuusrajoitusten lisäksi pääkaupunkiseudulla on voimassa harrastustoimintaan liittyviä rajoituksia. Kaupunkien tiloja voi käyttää harrastustoimintaan vain erillistä terveys- ja turvallisuusohjetta noudattamalla ja kuntien hallinnoimissa avoimen

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



24.09.2021

Pormestari

käytön liikuntatiloissa on voimassa asiakasmäärän rajoitus 50 prosenttiin. Lisäksi opetuksessa ja varhaiskasvatuksessa on voimassa joitain OKM:n ja THL:n koulutuksen järjestäjille antamia ohjeita tiukempia rajoituksia ja esimerkiksi Helsingin kaupungilla työntekijöitä koskee maskipakko.

Näistä rajoituksista voidaan luopua – tai siirtyä suosituksiin - lokakuun aikana, mikäli epidemiatilanne ei muutu olennaisesti tämän hetkisestä.

Valtakunnalliselta tasolta odotamme linjauksia etätyöstä, kasvomaskien käytöstä sekä testaus- ja jäljitysstrategian muutoksista. Pääkaupunki-seudun kuntien näkemyksen mukaan tartunnanjäljitys tulee rokotuskattavuustavoitteen saavuttamisen jälkeen keskittää vain suuren riskin tartuntaketjuihin kuten ikääntyneiden hoivaan.

Sekä maskisuositus että etätyö ovat toimia, joilla on vähän tai ei lainkaan haittoja. Siksi niitä on hyvä suosia jatkossakin. Korona ei lopu äkillisesti ja myös muut ylähengitystieinfektiot alkavat yleistyä. On selvää, että läsnäkohtaamisia tarvitaan enemmän kuin nyt etätyöaikana on ollut mahdollista. Monipaikkainen työ, jota on tavoiteltu jo ennen koronaa, on ottanut harppauksia eteenpäin, eikä tätä saavutettua edistystä kannata myöskään menettää.

Rajojen terveysturvallisuustoimet koskevat erityisesti Helsinkiä ja Vantaata, ja vievät tarpeettomasti sote-henkilöstön työpanosta. Epidemiatilanteen muuttuessa akuutin kriisin hoidosta pitkäaikaiseksi tartuntataudin hallinnaksi, tulee resurssit siirtää kiireesti perustehtävien hoitoon ja suunnitella rajatimet sellaiseksi, että niiden toteuttaminen ei vaadi kuntien sote-henkilöstöä.

Tartunnanjäljityksen ja rajatimien lisäksi soten resursseja kuormittavat rokotukset, jotka tulevat jatkumaan vielä pitkään. Tämän vuoksi muutokset nimenomaan jäljitykseen ja rajatimiin ovat olennaisia. Valtavaksi kasvanutta hoito- ja palveluvelkaa on lähdettävä purkamaan välittömästi, koska nyt muut sairaudet ja sosiaaliset ongelmat ovat merkittävämpi uhka kansanterveydelle kuin covid-19.

Yleisesti lienee tarpeen pohtia, onko koronavirusta jatkossa pidettävä yleisvaarallisena tartuntatautina. Jos on, on välttämätöntä määritellä nykyistä selvemmin, mihin toimenpiteisiin sen tulee johtaa. Läheskään kaikkiin muihin yleisvaarallisiin tauteihin ei liity esimerkiksi karanteenivelvoitetta.

Toimintasuunnitelman käyttöönoton vaiheistus ja ajoitus

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566



24.09.2021

Pormestari

Alueelliseen ja paikalliseen päätöksentekoon perustuva malli on sinänsä kannatettava, mutta esitetyssä muodossaan useita haasteita sisältävä.

1. Ohjauskirjeen ja koko hybridistrategian lähtökohtana on, että rajoitustoimia tulee tehdä, mikäli paikallisella tasolla uhkaa syntyä erityistilanne, jossa taudin leviäminen muodostaa ilmeisen riskin sille alttiiden ihmisten terveydelle ja kokonaisuhyvinvoinnille. Tätä lähtökohtaa ei voida sellaisenaan käyttää oikeasuhtaisena rajoitusten perusteena. Kaikkein suurin ryhmä virukselle alttiita henkilöitä ovat omasta tahdostaan rokottamatta jääneet aikuiset, joiden suojeleminen virukselta ei voi olla edes alueellisesti kohdennettujen rajoitusten perustana. Rajoituksilla on haittavaikutuksensa, jotka on punninnassa otettava huomioon. Riskiryhmien tai henkilöiden, jotka eivät ole voineet ottaa rokotetta, suojeleminen on edelleen relevanttia.

Nykyinen tartunnanjäilytyksen yhdistettynä rajoitusten purkamiseen kuormittaa jo nyt voimakkaasti sosiaali- ja terveydenhuoltoa. Testaaminen aiheuttaa kuormitusta mm. neuvonnan ja puhelinajanvarausten muodossa. Uudistettu hybridistrategia ei huomioi riittävästi erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelujen kuormitusta ja toimintakyvyn säilyttämistä.

Rajoitustoimien lähtökohdan tulisi jatkossa olla ennen kaikkea sairaalahoidon kuormitus ja kuolleisuus.

2. Rajoitusten laajamittainen purkaminen tulee lisäämään viruksen leviämismahdollisuuksia rokottamattoman väestöosan keskuudessa ja vaatii laajamittaisia lisäpanostuksia tartunnanjäilytykseen, jos välttämättömyyden priorisointia ei tehdä.

Ohjauskirjeen mukaan tartuntaryypit tulevat jatkossa sammuttaa paikallisten viranomaisien toimesta tartuntatautilain mukaisin toimivaltuuksin. Määrittelemättä jää, mikä on sellaista epidemian pahenemista, johon tulisi paikallisin toimin reagoida. Tartuntamäärät kuvaavat huonosti epidemian vaikeusastetta nykyisessä rokotustilanteessa. Jotta eri alueilla kohdellaan toimijoita yhdenvertaisesti, tulee paikallisen tilannekuvan perustua samoihin mittareihin ja samanlaiseen tulkintaan.

Jos tartuntaryypäiden sammuttaminen tarkoittaa yksilökohtaisia karanteeni- ja eristyspäätöksiä, tämä edellyttäisi nykyisen testaamisen laajuuden säilyttämistä ja tartunnanjäilyttäjien määrän lisäämistä, mikä on epärealistista.

Tartunnanjäilytyksen tuleekin kohdistaa vain suurimman riskin tilanteisiin. Laajojen karanteenien ja sosiaali- ja terveydenhuollon resurssien kiinnittämisen (rokottamattomien aikuisten suojeleminen) haitat ylittävät niistä



24.09.2021

Pormestari

saatavat hyödyt. Testaamisen ja tartunnanjäljityksen kohdentamiseen on otettava kantaa ennen kuin rajoituksia laajamittaisesti puretaan.

3. Jotta paikalliset rajoitustoimet voisivat olla tehokkaita, tulisi paikallisilla viranomaisilla olla mahdollisuus päättää myös ravintoloiden rajoituksista. Ravintolatoiminta sisältää hyvin samantyyppisiä riskejä kuin riskipotentiaalin arviointitaulukon yleisötilaisuudet eikä näitä kahta toimintaa tulisi enää erottaa rajoitusten asettamisessa niin rajoitusten tehokkuuden kuin toiminnanharjoittajien yhdenvertaisuuden vuoksi.

4. Ohjauskirjeessä korostetaan usealla tavalla sitä, että rajoitusten tulisi olla hyvin tarkkarajaisesti kohdennettuja. On mahdollista, että vain jostain tietystä korkean riskin toiminnasta tulisi tartuntoja. Tämä on tartunnanjäljityksestä saadun historiatiedon valossa kuitenkin epätodennäköistä. Mikäli paikallisia rajoituksia vielä tarvitaan, tulisi rajoitukset asettaa pääsääntöisesti kaikkiin korkean riskin toimintoihin ja ravintoloiden korkeariskisiin toimintoihin yhtäaikaaisesti. Riskikontaktien yleinen vähentäminen on tehokas toimenpide lyhytkestoisenaikin, jos epidemia alkaa levitä paikallisesti.

Riskipotentiaalin arviotaulukko

5. Tilaisuuksien jaottelu riskipotentiaalin arviotaulukossa on pääosin selkeää ja hyväksyttävää mm. tartunnanjäljityksestä kertyneen tiedon valossa. Se ei kuitenkaan kata kaikkia yleisötilaisuuksien muotoja. Esitetyllä mallilla hallintopäätöksen kirjoittaminen tyhjentävästi ja eri toiminnanharjoittajia yhdenvertaisesti kohdellen on erittäin haastavaa. Ehdotettu kategorisointi synnyttää merkittäviä tulkintavaikeuksia. Ohjeistuksessa puhutaan esimerkiksi "tilaisuuden toimialasta" ja osallistujamäärän koosta eri tavoin, joihin olisi hyvä saada täsmennyksiä.

Suosittelujen antaminen "suojattavalle väestölle" on käsitteenä epäselvä. Tilaisuuksien välttämissuosituksia ei tule antaa ainakaan koko väestölle.

Suosituksia annettaessa tulisivat elinkeinotoiminnan osalta välttää tilannetta, jossa toiminnan saa pitää sinänsä auki, mutta viranomaisen viestintä synnyttää tarpeettomia pelkoja mahdollisille osallistujille. Suositusten ja huomion tulisi kohdentua tartunnan vaaraa lisäävän toiminnan vähentämiseen, kuten esimerkiksi äänenkäytön välttämiseen, tilassa liikkumisen rajoittamiseen tai maskien käyttöön, ei siihen, että joistain tietyistä toiminnoista tulisi jättäytyä kokonaan pois.

Olisi tarpeen, että valtakunnallisesti ohjattaisiin, millaisia suosituksia eri toimintoihin tulisi antaa paikallisessa rajoitustoimia vaativassa epidemiatilanteessa eikä niitä kehiteltäisi paikallisesti toisistaan eroaviksi.



24.09.2021

Pormestari

6. Riskipotentialin arviointitaulukossa käsitellään vain tartuntatautilain 58 §:n mukaisia yleisötilaisuusmääräyksiä. Epäselväksi jää, tulisiko taulukkoa käyttää apuna myös tartuntatautilain 58 d §:n ja 58 g §:n soveltamisessa. Myös niillä voidaan vaikuttaa merkittävästi yleisötilaisuuksien järjestämismahdollisuuksiin.

7. Koronapassi on hyvä työkalu tapahtumatoiminnan ja kulttuurialan auki pitämiseen mahdollisista rajoituksista huolimatta. Myös koronapassin vapaaehtoinen käyttöönotto vaatii selkeää lainsäädäntöä ja ohjeistusta.

Lopuksi

8. Kuntien häiriötilannejohtaminen ja alueellinen päätöksenteko hyötyisivät erityisesti siitä, että ministeriön ohjauskirje sisältäisi konkreettiset askeleet siihen, miten ja millä aikataululla tartuntatautilain muutokset etenevät, miten ja millä aikataululla testaus- ja jäljitysstrategia päivitetään ja aiotaanko ja millä aikataululla rajojen terveysturvallisuuden tarvittavia muutoksia tehdä.

Tartuntatautilaki on laadittu ennen kaikkea paikallisia epidemioita silmällä pitäen ja edellä mainitut seikat huomioon ottaen sen kokonaisvaltaista uudistamista kiirehditään.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Hanna Laine, Yhteyspäällikkö, puhelin: 09 310 361 72
hanna.e.laine(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö riskihierarkiamalli 09092021
- 2 Ohjauskirje uusi tosu syksy 2021 LUONNOS 090921
- 3 Riskihierarkiataulukko alueellisen ja paikallisen päätöksenteon tueksi LUONNOS

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Sosiaali- ja terveysministeriö

Otteen liitteet
Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.



24.09.2021

Pormestari

Esittelijän perustelut

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Helsingiltä lausuntoa 14.9.2021 klo 12 mennessä uudistetun hybridistrategian toimintasuunnitelman käyttöönottoa koskevasta ohjauksesta alueellisen koronakoordinaatioryhmän taustaorganisaation edustajana. Lausunto vastaa Helsingin, Espoon ja Vantaan kuntien näkemystä. Myös muilla pääkaupunkiseudun koordinaatioryhmän jäsenillä on ollut mahdollisuus antaa näkemysensä lausuntoon.

Hallintosäännön 9 luvun 1 §:n 7 kohdan mukaan pormestari tekee esityksiä ja antaa kaupunginhallitukselta pyydettyjä lausuntoja sekä huolehtii näihin rinnastettavista muista tehtävistä, jollei asiaa sen periaatteellisen tai taloudellisen merkityksen johdosta ole saatettava kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna**Liitteet**

- 1 Lausuntopyyntö riskihierarkiamalli 09092021
- 2 Ohjauskirje uusi tosu syksy 2021 LUONNOS 090921
- 3 Riskihierarkiataulukko alueellisen ja paikallisen päätöksenteon tueksi LUONNOS

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet**Ote**
Sosiaali- ja terveysministeriö**Otteen liitteet**
Esitysteksti



24.09.2021

Pormestari

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1 MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 106 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §



24.09.2021

Pormestari

Juhana Vartiainen
pormestari

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 24.09.2021.

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566